

Nr 79.

Ankom till riksdagens kansli den 5 maj 1933 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av väckta motioner dels om bidrag av statsmedel till täckdikningsföretag, dels ock om viss ändring i villkoren för lån från täckdikningslånefonden.

(1:a avd.)

Jordbruksutskottet har till behandling i ett sammanhang förehaft följande inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade motioner:

1) I: 47 av herr *Johansson, Johan Bernhard, m. fl.*, likalydande med II: 91, av herr *Hagman m. fl.*, vari hemställts att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om sådan ändring i gällande villkor för lån från täckdikningslånefonden, att statslån från fonden må under tre år från lyftningsdagen innehavas räntefritt och utan amortering, varefter ränta må utgå med 4 procent jämte kapitalåterbetalning med en tolfedel årligen, samt att redan beviljade lån må komma i åtnjutande av samma utsträckning av amorteringstiden, därest den för lånen ställda säkerheten befinnes tillfredsställande.

2) II: 35, av herr *De Geer m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen ville för budgetåret 1933/1934 bevilja ett extra förslagsanslag om två miljoner kronor att utgå som bidrag till täckdikningsföretag med högst 50 procent av verkliga kostnaden och att utöver nyssnämnda bidragen fortfarande måtte kunna beviljas bidrag till täckdikningar såsom lån från allmänna täckdikningslånefonden.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för dessa framställningar, hänvisas till motionerna.

Vid 1913 års riksdag beslöts inrättande av täckdikningslånefonden och antogos därvid allmänna bestämmelser för utlåningen ur fonden. Efter åtskilliga ändringar av desamma gäller numera kungörelsen den 22 juni 1920 (nr 332) angående villkoren för lån från täckdikningslånefonden med däri genom kungörelserna nr 358/1921, 239/1922 och 84/1930 gjorda ändringar.

Av bestämmelserna må återgivas följande:

Lantbruksstyrelsen tillkommer att efter prövning bevilja hushållnings-sällskap, som därom gör ansökning, statslån från fonden. Hushållnings-sällskapen äga av dylikt statslånebelopp utlämna täckdikningslån. Lantbruksstyrelsen har att öva uppsikt och kontroll å hushållningssällskapens täckdikningslåneverksamhet. Statslån från fonden må av hushållnings-sällskap under två år från lyftningsdagen innehavas räntefritt och utan

amortering. Sedan lånet innehavts under sagda två år, skall vid utgången av vart och ett av de därpå följande sju åren dels återbetalas en sjundedel av det ursprungliga lånebeloppet dels ock gäldas ränta efter fyra procent för år å oguldet kapitalbelopp. Av den, som av hushållningssällskap erhåller täckdikningslån, må ej fordras högre ränta än nyss nämnts och skall jämväl berörda återbetalningsvillkor i allmänhet tillämpas å täckdikningslån.

Täckdikningslån må beviljas ägare eller brukare av åker eller annan odlad jord oberoende av storleken av den fastighet, där arbetet är avsett att utföras och, beträffande brukare, av brukningstidens längd. Vid låns beviljande skall så vitt möjligt tillses, att lån främst tillgodokomma dem, som äro mest i behov därav. Täckdikningslån må icke under något år beviljas låntagare till högre belopp än 5,000 kronor och låntagare må ej på grund av särskilda täckdikningslån utan Kungl. Maj:ts tillstånd för särskilt fall samtidigt häfta i skuld till högre belopp än 10,000 kronor.

Genom kungörelsen den 28 juli 1932 (nr 375) hava vidare i enlighet med beslut av 1932 års riksdag meddelats bestämmelser, som möjliggöra erhållande av amorteringsfrihet beträffande lån från fonden under två år och därmed även två års förlängning av lånetiden.

I samband härmed torde böra erinras att under punkt 6 av den till innevarande års riksdag avlåtna statsverkspropositionen, avdelning Utgifter för kapitalökning i vad angår jordbruksdepartementet, anmälts att, enär täckdikningslånefondens likvida kapitalmedel under viss av lantbruksstyrelsen i ärendet angiven förutsättning vore tillräckliga för mötande av utlåningen under budgetåren 1932/1933 och 1933/1934, anvisande av nytt kapital till ifrågavarande fond icke vore erforderligt för budgetåret 1933/1934.

De i ämnet väckta motionerna avse att bereda ytterligare understöd från statens sida till täckdikningsföretag. Motionerna I:47 och II:91 syfta i huvudsak till sådan ändring av gällande villkor för lån från täckdikningslånefonden att lån må innehavas räntefritt och utan amortering under tre i stället för nu två år från lyftningsdagen samt att lånet därefter skall amorteras med en tolfteedel i stället för nu med en sjundedel årligen. Motionen II:35 avser att utöver lån från täckdikningslånefonden till täckdikningsföretag skulle kunna utgå statsbidrag utan återbetalningsskyldighet med femtio procent av verkliga kostnaden, i anslutning vartill hemställes om anvisande av ett förslagsanslag å 2,000,000 kronor.

Utskottet.

Utskottet har vid skilda tillfällen framhållit täckdikningens stora betydelse för jordbruket särskilt på grund av möjligheten att därigenom snabbt öka åkerjordens avkastningsförmåga. Åt denna mening gav utskottet senast uttryck i sitt utlåtande nr 39 över två vid förlidet års riksdag väckta motioner i ämnet. Utskottet uttalade däri, att då täckdikningen sålunda vore att betrakta som ett i hög grad produktivt företag och därtill ägnat att skapa arbetstillfällen, syntes ur synpunkten av rådande depression syftet med motionerna behjärtansvärt. Riksdagen gick ock motio-

närerna på det sätt till mötes, att möjlighet såsom ovan nämnts bereddes låntagare att erhålla två års amorteringsfrihet och därmed två års förlängning av lånetiden.

Utskottet har alltså samma uppfattning med avseende å täckdikningens stora betydelse. Med hänsyn emellertid till den senast vid 1932 års riksdag medgivna ytterligare förmånen i fråga om täckdikningslån och i betraktande av de möjligheter till erhållande av billiga sådana lån, som de nuvarande villkoren i varje fall erbjuda, anser sig utskottet icke böra såsom i motionerna I: 47 och II: 91 avses förordna vidtagande av åtgärder för åvägabringande av vissa ännu längre gående åtgärder i sådant syfte. Härav följer att utskottet än mindre kan biträda det i motionen II: 35 framförda förslaget om statsbidrag utan återbetalningsskyldighet, något som på sätt ock framgår av motionen skulle kräva anvisande av mycket betydande anslag av skattemedel.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att förevarande motioner I: 47 och II: 91 samt II: 35 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 5 maj 1933.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *N. August Nilsson, Carl E. Eriksson, Gabrielsson, Granath, Tjällgren, J. Fritiof Gustafson, Lindmark* och *Elof B. Andersson*; samt

från andra kammaren: herrar *Johansson* i Uppmälby, *Hedlund* i Häste, *Uddenberg, Olsson* i Rödningsberg, *Carlström, Pehrsson* i Bramstorp, *Karlsson* i Munkedal och *Hagman*.

Reservation

av herrar *Gabrielsson, Tjällgren, J. Fritiof Gustafson, Lindmark, Elof B. Andersson, Hedlund* i Häste, *Pehrsson* i Bramstorp och *Hagman*, som ansett, att utskottets utlåtande bort erhålla följande lydelse:

»Utskottet har vid skilda tillfällen — — — av lånetiden.

Utskottet har alltjämt samma uppfattning med avseende å täckdikningens stora betydelse. Härtill kommer, att kostnaderna för täckdikningsverksamheten till allra största delen gå till arbetslöner samt att denna verksamhets understödjande därför innebär ett betydelsefullt steg till arbetslöshetens bekämpande. På grund härav anser sig utskottet böra förorda vidtagande av de åtgärder, som angivits i motionerna I: 47 och II: 91. Däremot kan utskottet icke biträda det i motionen II: 35 framförda förslaget om statsbidrag utan återbetalningsskyldighet, något som på sätt ock framgår av motionen skulle kräva anvisande av mycket betydande anslag av skattemedel.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

1) att riksdagen, med bifall till motionerna I: 47 och II: 91, måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om sådan ändring i gällande villkor för lån från täckdikningslånefonden, att statslån från fonden må under tre år från lyftningsdagen innehavas räntefritt och utan amortering, varefter ränta må utgå med 4 procent jämte kapitalåterbetalning med en tolfedel årligen, samt att redan beviljade lån må komma i åtnjutande av samma utsträckning av amorteringstiden, därest den för lånen ställda säkerheten befinnes tillfredsställande;

2) att motionen II: 35 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd».